

Heuvelland

tweedaagse NS-wandeloct

Voordat u gaat wandelen...

Inleiding

Het Wandelplatform-LAW heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandeltochten van station naar station samengesteld. Deze NS-wandeltochten volgen een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW).

De tweedaagse wandeloct 'Heuvelland' loopt vrijwel helemaal samen met het Krijtlandpad (Streekpad 7, 90 km door Zuid-Limburg). De eerste dag wandelt u van station Valkenburg naar Slenaken. De route is 18 km lang. In Slenaken kunt u overnachten in hotel-restaurant 'Berg en Dal', Dorpsstraat 19, tel. 043-457 32 01. De tweede dag loopt u 17 km naar Mariadorp of 18 km naar Eijsden.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden met geel-rode blokjes aangegeven. De routebeschrijving wordt afgewisseld met achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

De aanlooproute vanaf station Valkenburg tot in het centrum is gemarkeerd met NS-stickers. Het Krijtlandpad is vooral gemarkeerd met paaltjes met een geel-rode kop, daarnaast zijn verfstripen of stickers gebruikt. U treft de markeringen aan op hekken, verkeersborden, paaltjes en soms op bomen. Er is vooral op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan: bij of vlak na splitsingen of kruisingen. Waar routebeschrijving en markering niet overeenkomen, blijft u de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen. De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van het Wandelplatform-LAW en is op de volgende manier aangebracht:

- dit is de route
- verkeerde richting
- aan- of aftakroute van of naar station/bushalte
- verandering van richting

Horeca onderweg

In Valkenburg zijn vele horecagelegenheden o.a. het historische stationsgebouw van Valkenburg met terras. Na 10 km komt u in Gulpen ook weer verschillende mogelijkheden voor eten en drinken tegen. De tweede dag vindt u horeca in de dorpen Noorbeek (na 5 km) en Mheer (na 7 km) en Mariadorp (17 km): Feestzaal/Café Wijnands, open vanaf 11 uur (woensdag gesloten).

Openbaar vervoer tussen station en wandeloct

Van Gulpen busstation kunt u met buslijn 57 naar Slenaken. Vanuit Slenaken, halte Slenakervallei kunt u met buslijn 57 naar Maastricht of met lijn 57 naar Gulpen en overstappen op lijn 49 naar Valkenburg. In Noorbeek, halte Dorpsstraat en Mheer, halte Dorpsstraat en halte Kerk stopt lijn 57 van Slenaken naar Maastricht.

Terugreis

Station Eijsden is helaas opgeheven. U kunt vanuit Mariadorp (halte kerk) naar Maastricht met buslijn 6. Deze bus rijdt ma t/m vr 1x per uur om .30. Ma t/m zo en vakanties rijdt bus 66 1x per uur om .06, maar voor station Maastricht stapt u op het eindpunt over op lijn 1. U kunt ook met lijn 66 naar station Visé (B) en vandaar naar Maastricht (treinkaartje Visé-Maastricht € 4). U kunt ook doorlopen (of per bus) naar Eijsden en daar lijn 8 (Halte De Bron) nemen 2x per uur meestal .29 en .59 (zo .18 en .48). Voor actuele reis informatie zie www.9292ov.nl of www.ns.nl of bel 0900-9292 (€ 0,70 per minuut).

Beschrijving van de wandeloct

Eerste dag: Valkenburg-Slenaken

- ① **Station Valkenburg**
Het station van Valkenburg is het oudste stationsgebouw van Nederland, gelegen aan de oudste spoorlijn van Limburg, Maastricht-Aken, beide geopend in 1853. Het gebouw is opgetrokken uit in de omgeving gewonnen kalksteen en lijkt op een kasteeltje. De architect Jacobus Enschedé heeft zich laten inspireren door het toenmalige buitenverblijf van koning Willem II in Tilburg.
- Recht tegenover het stationsgebouw van Valkenburg gaat u de Wehryweg in. Na 100 meter linksaf en direct rechtsaf door het park. Aan het eind linksaf, Geneindestraat. Ruim 100 meter verder bij verkeerslichten rechtsaf, Wilhelminalaan. U gaat de Geul over en passeert de tuin van kasteel Den Halder. Waar de Wilhelminalaan overgaat in de Plenkertstraat rechtdoor. Vanaf hier volgt u de geel-rode markering van het Krijtlandpad. Bij Y-9533/1 links aanhouden, Daalhemerweg.
- ② **Valkenburg**
De oude kern van Valkenburg, globaal gelegen tussen de Kasteelruïne en de Geul, werd ooit beschermd door een uit kalksteen opgetrokken stadsmuur. Het vestingstadje werd ontsloten door vier poorten, waarvan de Berkelpoort en de Grendelpoort bewaard zijn gebleven. Van de stadsmuur staat langs de Wilhelminalaan nog honderd meter overeind. Het beeld van Valkenburg werd meer dan vijf eeuwen beheerst door het Kasteel

van Valkenburg. Het was een zogenaamd hoogtekasteel gebouwd op een uitloper van de Heunsberg. De steile kalksteenwanden van deze heuvel maakten de burcht vrijwel onneembaar. De 'Dwingel' fungeerde vroeger als droge kasteelgracht. In het rampjaar 1672 heeft stadhouder Willem III het kasteel laten opblazen. De Kasteelruïne kan worden bezichtigd.

 Tegenover huisnr. 30 linksaf een trap op, van Meijlandstraat. U loopt tussen de Kasteelruïne en de Fluweelen grot door. Een trap af en bij de Berkelpoort rechtsaf (Neerhem). Voor het Atlantahotel, bij Y-114/1 rechtsaf, voetpad de trappen op. Op een splitsing rechts aanhouden. Aan het eind van het pad linksaf tussen Wilhelminatoren en stoeltjeslift door en een trappenpad af. Aan het eind bij een ijzeren hek rechtsaf. Dit hek aan uw linkerhand houden. Op asfaltweg rechtsaf en na 40 meter linksaf via een draaihekje. U loopt langs een bordje 'Genhoes' en volgt een trappenpad.

③ Het Gerendal

Het Gerendal is een belangrijk bloemendal. Vanwege de gevarieerde kalkbodem groeit er zowel in de bossen als op de graslanden een groot aantal kalkminnende planten. Meer dan 140 soorten groeien op de arme grond, waaronder wilde akelei, krijtwalstro, Duitse gentiaan en zo'n 15 soorten orchideeën. Om deze zeldzame soorten te laten zien is er al in 1958 een 'orchideeëntuin' aangelegd. Deze tuin kan in de maanden mei en juni worden bezocht (10-17 uur).

De kalkgraslanden worden na de bloei van de meest kwetsbare planten begraaasd door Limousinkoeien en het Mergellandschaap.

 Rechttuit langs een bordje 'Gerendal', zijpaden negeren. Uit het bos loopt u rechtdoor. Na 150 meter buigt het pad naar rechts. Op een driesprong gaat u linksaf. Op een kruising met een kruisbeeld rechttuit, voetpad. Einde pad linksaf, asfaltweg en een onverhard pad naar links negeren. Neem aan het eind een brede onverharde weg rechtsaf. Na een boerderij scherp linksaf, grindweg. Op een splitsing rechts aanhouden, dalende grindweg.

 U komt voorbij een 'Orchideeëntuin' en een wit huis. Ga meteen voorbij dit huis, bij een LAW-wegwijzer rechtsaf richting Gulpen/Vaals. U komt langs een kantoorgebouw met beheerscentrum en schaapskooi (fokcentrum) van Staatsbosbeheer en een informatiepaneel, verderop wordt deze weg een grindweg. Op een driesprong linksaf omhoog het bos in. Later loopt u langs een bosrand. Aan het einde van de bosrand scherp rechtsaf. Na 50 meter rechtdoor.

④ Droogdalen

Het Gerendal is niet alleen bloemrijk, maar ook een goed voorbeeld van een droogdal. Droogdalen zijn hoofdzakelijk in de laatste ijstijd ontstaan. Het smeltwater van de sneeuw kon tengevolge van de permanent bevroren ondergrond niet wegzakken. Het water moest daarom langs het oppervlak wegstromen waardoor dalen werden uitgeschuurd. Na de laatste ijstijd

vielen deze dalen droog.

 Na 800 meter op een kruising met een grasweg linksaf. Eerst loopt u tussen akkers, daarna tussen weilanden door. Onder een oude kastanjeboom een klinkerweg kruisen en rechttuit, landweggetje.

 Aan het eind van het pad linksaf richting Stokkem, grindweg. Bij een bosrand op een splitsing rechtsaf, landweg en vervolgens rechttuit een asfaltweg volgen. Na een zendmast rechttuit, dalende grindweg. Op een zessprong links aanhouden, dalende asfaltweg, Beversbergweg. Aan het eind rechtsaf, Dorpsstraat afdalen naar Markt, in Gulpen. Via een voetgangerssluis komt u in de Marktstraat en steekt u de Rijksweg over naar een plein, links van een parkeerterrein, Deken Schneiderstraat.

⑤ Limburgse brouwerijen

De tijd dat in menig Limburgs dorp bier werd gebrouwen is al lang voorbij. De Limburgse volksdrank wordt alleen nog bereid in Wijlre, Maastricht, Valkenburg, Schinnen en Gulpen. Het bereidingsproces van bier is eigenlijk vrij eenvoudig: men laat gerstemout gisten samen met hop, gist en water. In Limburg maken de brouwerijen voornamelijk ondergistende bieren, zoals pils, dort, oud bruin en bok. De Gulpener Bierbrouwerij, bekend om haar speciaalbieren, kan bogen op een traditie van 175 jaar. De brouwerij kan op afspraak bezocht worden (VVV Zuid-Limburg tel. 0900-5559798).

 Let op: Op het plein vóór het forellen- en eendenkunstwerk en het informatiepaneel van het Krijtlandpad splitst het Krijtlandpad zich. Ga gelijk aan het begin van het plein rechtsaf een trapje af. Dit is een paadje bovenlangs de Gulp. Deze route gaat naar Slenaken. (Ga op het plein dus niet rechtdoor, want dan zit u op het Krijtlandpad richting Vaals). Aan het eind rechtsaf (Aan het Veld). Na 100 meter, einde weg, scherp linksaf, Molenweg.

 De Gulp oversteken en rechts aanhouden, nog steeds Molenweg. Houd de 'Pannekoeken Molen' aan uw rechterhand. Op het einde rechtsaf en na ca. 25 meter weer rechtsaf, een asfaltweg bovenlangs de Gulp. Einde pad, bij een dikke kei wandelt u naar rechts.

 Deze weg ongeveer 1,5 km volgen. In Pesaken op een kruising rechtdoor, richting Billinguizen. Na huisnr. 17 linksaf, landbouwweg ingaan. Deze 1,5 km volgen. Negeer zijpaden. Op een driesprong met bank gaat u linksaf. Volg een bocht naar rechts. Op het eind rechtsaf, een grindweg en bij een bosrand een pad haaks linksaf het bos in. Later loopt u langs de bosrand. Vlak voor een boerderij op een viersprong (2e pad) rechts aanhouden, grindweg. In een bos rechtdoor. Het pad gaat dalen, steeds rechtdoor. U komt bij een weiland. Houd de afscheiding aan uw linkerhand en ga aan het eind met de bocht mee naar links. Het pad steeds volgen tot u, bijna, het riviertje de Gulp bereikt.

6 De Gulp

De Gulp is bij Slenaken nog maar een minuscuul stroompje, dat bij Henri Chapelle in België ontsprongen is. Toch heeft de 17 km lange beek inmiddels een diep dal uitgesleten. De hellingen bij Slenaken zijn steil en hoog. Door 'stegelkes' (draaihekjes) wandelt u dwars over het land, in het voorjaar omringd door vele bloemen.

 Paadje langs de Gulp volgen tot begin grasland aan linkerhand, 30 meter voor een bruggetje. Ga hier linksaf, door een draaihekje. U houdt vanaf nu de Gulp min of meer aan uw rechterhand. Het weiland eerst langs de bosrand volgen. Daarna het pad rechtdoor volgen. Een bruggetje aan uw rechterhand negeren, dus niet over het water, maar rechtdoor blijven gaan. U passeert twee sluishekjes, een vlonder over een droge bedding, twee maal een vlonder over een beekje en nog een sluishekje. Het pad steeds blijven volgen tot aan een asfaltweg in Slenaken. Hier vertakt het Krijtlandpad zich. U gaat rechtsaf over de Gulp (Dorpsstraat) en negeert dus de rechtdoorgaande Krijtlandroute. Bij Y-2979/1 rechtsaf, richting Gulpen. 50 meter verder ziet u aan uw linkerhand hotel 'Berg en Dal'.

Tweede dag: Slenaken-Eijsden

Het Zuid-Limburgse heuvelland is een plateaulandschap waar rivieren, beken en smeltwaterstromen diepe dalen met vaak steile hellingen hebben ingesneden. Op de

meeste plaatsen ligt kalkrijke en vruchtbare löss aan de oppervlakte. Löss bestaat uit fijne stofdeeltjes die gedurende de twee laatste ijstijden uit rivierbeddingen opwaaiden. Direct onder de lösslaag van maximaal 20 meter dik ligt het harde gesteente, doorgaans kalksteen dat ca. 70 miljoen jaar geleden tijdens de krijtperiode is gevormd.

 Vanuit hotel 'Berg en Dal' gaat u linksaf en direct daarna weer linksaf, Schilbergerweg. Negeer een weg naar rechts. Ga rechtdoor, Kerkdel. Na 125 meter, voor een wei met bomen, gaat u linksaf omlaag langs een afrastering. Aan uw linkerhand heeft u akkerland. Blijf het voetpad langs de afrastering volgen tot u bovenaan op een grindweg uitkomt. Hier gaat u rechtsaf. Op een kruising van landwegen gaat u rechtsaf; na een boerderij wordt de grindweg een asfaltweg.

7 Fruitrijk Mergelland

Appel- en perenstroop was lange tijd een typisch huisproduct van het fruitrijke Mergelland. In 1950 telde Limburg nog 200 strookokerijen. Nu zijn er nog maar een paar in werking.

 Bij kapel 'de Schilberg' rechtsaf, richting Slenaken. Ga bijna 100 meter na huisnr. 3/5 linksaf omhoog, smal voetpad. Verderop wordt het een landweg. Aan het einde van de landweg linksaf, grindweg. Aan het einde van de grindweg rechtsaf, asfaltweg. Na huisnr. 12 en een bank linksaf, Biesweg. Bij een voorrangsweg linksaf en na 50 meter rechtsaf, asfaltweg. Na 800 meter bij

een asfaltkruising rechtdoor en na 1 km, aan het eind van de weg, rechtsaf Noorbeek in. Aan het eind van de Vroelenstraat linksaf, Dorpstraat.

8 Noorbeek

Noorbeek wordt wel het meest traditierijke dorp van Zuid-Limburg genoemd. Het dorpsplein 'd'r Pley' is nog hetzelfde als 350 jaar geleden. Dit geldt zowel voor de stokoude plataan als voor het 13e eeuwse terpkerkje en de devotiekapel van de patrones H. Brigida.

 In Noorbeek de Dorpstraat volgen en tegenover de Sint-Maartensweg rechtsaf een steegje in. Bij een bank rechtdoor, door een zwaaihekje. Aan het eind, bij de bosrand gaat u linksaf. Een asfaltweg kruisen, door een draaihekje en langs de perceelscheiding omhoog, een onverhard pad. Door een draaihekje verder omhoog. Op een asfaltweg linksaf en meteen op een viersprong neemt u de middelste landweg. Bij een bord 'Grondwaterbeschermingsgebied' op een schuine kruising rechttuit, grindweg. Op een viersprong rechtdoor. Uw weg vervolgen en aan het eind van de Papenweg, in Mheer, rechtsaf (Dorpsstraat).

9 Mheer

Halverwege het dorp Mheer heeft u een mooi uitzicht op het kasteel van Mheer en de bijbehorende kasteelhoeve, gebouwd vanaf 1300. Het kasteel wordt sinds 1959 bewoond door baron Degenhard de Loë en is niet te bezichtigen.

 U gaat langs een kerk en wegwijzer Y-2972/1 rechtdoor. Bij Y-12288/1 (drinkwatertappunt) linksaf richting Moerslag, Rondelenstraat. Na 400 meter rechtsaf, Trichterweg, een brede grindweg. Na een boerderij een bocht naar rechts volgen en bij een bank linksaf, een dalend bospad. U volgt een bocht naar links en gaat op een driesprong rechtdoor. De weg gaat bij kampeerterrein 'De Heerkuil' over in een asfaltweg. 25 meter verder, op een driesprong, houdt u links aan. Aan het eind van de weg gaat u linksaf en meteen rechtsaf, landweg. Op een asfaltweg rechtsaf. Na 350 meter, bij Y-8142/1 links aanhouden richting Eijsden.

10 Holle wegen

Deze wandeloct voert u regelmatig over holle wegen. Veel holle wegen leiden van een hoger gelegen plateau naar een beekdal of een droogdal. Ze zijn in de loop der eeuwen in het landschap uitgesleten door de uitschurende werking van het wegstromende water. Ook de druk van paardenhoeven en wagenwielen kan van invloed zijn geweest. Gronddeeltjes werden vermalen en konden daardoor gemakkelijker met het wegstromende water worden meegevoerd.

 15 meter na Y-8142/1 rechtsaf, grindweg. Na 30 meter naar rechts dalende landweg volgen, later voetpaadje. Na 800 meter vlak voor een asfaltweg met een wegwijzer scherp linksaf, asfaltweg. Volg de bochten naar links en rechts en ga na 250 meter de eerste brede landweg rechts in. Langs weilanden, akkers en fruitboomgaarden.

 Neem de eerste weg linksaf, licht stijgende landweg. Aan het eind van het pad linksaf, asfaltweg. Na 40 meter op een splitsing links aanhouden omhoog, zandweg, langs een bank. Op een viersprong rechts aanhouden en de verharde weg tussen de akkers door blijven volgen.

 Ga op een kruising rechtdoor en na 400 meter komt u langs een bank. Aan het einde van een akker aan de rechterkant en een LAW handwijzer aan de linkerkant, gaat u rechtsaf. Het Pelgrimspad gaat hier rechtdoor. U volgt een smal pad tussen akker en weiland. Bij een zitbank op een driesprong rechtdoor, dalend pad. Aan de linkerkant in de hoge berm bevindt zich een dassenburcht. Op de asfaltweg rechtsaf. Na 80 meter op een driesprong links aanhouden. Ga bij een voorrangsweg rechtsaf een brug over de snelweg over, hierna weer rechtsaf. Bij het bord 'Mariadorp' de weg oversteken en rechtsaf gaan richting Feestzaal/café. Op het plein voor de kerk is een bushalte.

11 **Mariadorp**
Mariadorp is tijdens de Eerste Wereldoorlog gebouwd om het personeel van de zinkwitfabriek in Eijsden te huisvesten.

 Loop voor de kerk langs. Meteen na de kerk linksaf. De weg wordt smaller en is dan verboden voor auto's en motoren. U komt uit op een asfaltweg, hier linksaf (Boomkensstraat). Na 80 meter blijft u de weg rechtdoor

vervolgen en verlaat het geel-rood gemarkeerde Krijtlandpad dat naar links gaat. Na ongeveer 200 meter het spoor passeren en de eerste weg rechtsaf, Emmastraat. Na 60 meter bent u bij bushalte De Bron.